

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

XI. De Rescriptorum Apostolicorum Executione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

170. Excipiendi etiam sunt duo casus, quibus generali rescripto per speciale, sine illius mentione, non derogatur: scilicet primò, si generali rescripto inserta sit clausula, derogationem excludens sine expressa ipsius mentione; cum enim rescripto generali, tali clausula munito, ad sibi derogantis rescripti posterioris formam exigatur mentio generalis, huic derogandi vim sine tali mentione speciale rescriptum non habebit, & irritum erit, *arg. c. cum Ordinem 6. ut ad hunc textum notant Panormit. num. 2. Decius n. 3. & Laiman n. 1. Sin c. Pastoralis cit. §. fin. not. 1.* Secundò, si in generali rescripto enumeratæ & specificè expressæ sint personæ aut res, super quibus rescriptum fuit impetratum; cum enim specifica ejusmodi expressione rescriptum generale, quoad personas & res expressas, evadat speciale, ei quoad res & personas specificè enumeratas derogandi vim speciale rescriptum sine prioris mentione non habebit, Panormit *in §. fin. cit. n. 1. & Peckius ad Reg. Generi 34. in 6. n. 4. ad 5.*

171. Si generale sit rescriptum utrumque, id quod magis speciale est, *arg. c. 1. §. c. Pastoralis 14. §. fin. cit. &* si alterò magis speciale neutrum sit, prius impetratum posteriori prævalebit, si hoc clausula priori derogante non sit munitum. Secus est, si talis clausula inserta sit posteriori, Vallens. *ad banc Rubr. §. 5. num. 3.*

Eòdem modò, si utrumque sit speciale, v.g. si duo rescripta super una eademque causa impetrata, iisque causa delegata sit iudicibus diversis, prius prævalebit intra annum, saltem si ejus mentio non fiat in rescripto posteriori, *c. Cæterum 3. &* prioris impetrator contra posteriori de subreptione excipiendi opponat, ut cum Panormit *in c. cit. n. 9.* monet Laiman *n. 2.* Post annum verò evanescente

priori convalescet posteriori, *c. Si autem 9. §. c. Plerumque 23. &* intra annum etiam priori præferetur, si hujus fecerit mentionem, *c. Cæterum cit. &* ibi DD.

ARTICULUS XI.

De Rescriptorum Apostolicorum Executione.

SUMMARIUM.

172. *Facienda hæc est intra tempus expressum rescripto.*
 173. *A Jure executioni, si rescriptum Justitia, nullum:*
 174. *Si Gratia sit, 30. dierum tempus prefixum est:*
 175. *Quò lapsò executio ab eodem,*
 176. *Vel à substituto executore peti potest:*
 177. *Nisi ob subreptionem vel persona inhabilitatem sit denegata:*
 178. *Quò casu ad Sedem Apostolicam est appellandum.*
 179. *Executor aliquando in solam veritatem narratorum:*
 180. *Aliquando etiam in persone idoneitatem inquirat.*
 181. *Examen provisò, cum ejus idoneitas notoria:*
 182. *Non etiam cum privatim nota est, remitti potest.*
 183. *Eò semel reprobatus pro approbatione iterum examinandus non est.*
 184. *Per errorem iudicato idoneo facta collatio tenet.*
 185. *Pape morte non expirant rescripta Gratia:*
 186. *Nisi ad illius persone beneplacitum,*
 187. *Vel*

A 2 3

187. *Vel ad beneficium vacaturum incertum,*
 188. *Sine clausula, Ex nunc prout ex tunc, sint concessæ.*

172. **R**escripto sibi presentato Judex delegatus aliisque Executor causam vel negotium sibi commissum ita tractare debet, ut intra terminum illi sibi præfixum pertractetur, *c. De causis 4. de Offic. deleg.* cum enim tempus rescripto præfixum pertineat ad formam delegationis substantialem, illius lapsu delegati iurisdicchio & potestas expirabit, Panormit. & Laiman in *c. cit. uterque n. 1.*

173. Si causæ vel negotii pertractationi certum tempus non præfixum, & rescriptum Justitiæ sit, iudici quidem eò delegato curandum est; ut liti, quàm commodè potest, citò finis imponatur, & partes labore sumptibus & expensis non vexentur, *c. Finem 5. de Dolo*: certus tamen terminus causæ pertractationi iure constitutus non est, arg. *c. Venerabilis 20. de Judiciis*, quò relato Honorii III. rescriptò ab Imperiali Jure, iudicii instantiæ biennium aut triennium præfigente, *l. Properandum 13. §. 1. C. de Judiciis*, aperte recessum est, cum illò delegatus Judex partis, triennii jam elapsi prætextu iudicium subterfugere nitentis, exceptione non obstante, in negotio seu causa procedere iussus est, Glossa *fin. in c. cit.* ubi Panormit. *num. 6. Felin. num. 1. & Laiman num. 4.* De huiusmodi sive Justitiæ rescriptorum executione pluribus agetur ad *Tit. 29. à n. 42.*

174. Si autem rescriptum Gratia sive ad beneficium sit, eò delegati executoris iurisdicchio fere durat quousque provisorius in beneficii possessionem sit inductus, Ordinarius tamen diocæsanus eiusve Officialis seu Vicarius generalis, ad quem rescriptum

sive literæ Apostolicæ directæ sunt, beneficii collationem & provisi in eius possessionem inductionem intra spatium triginta dierum à literarum presentatione computandorum facere tenetur, ex constitutione Pii V. à Flaminio *lib. 8. de Resignat. q. 7. num. 187.* & Garcia *cap. cit. num. 4. allegata.* Nisi obstet legitimum impedimentum vel contradictor; huic enim, si de suo vel Ecclesiæ iure contendere velit, executor audire, competentibus terminis ad allegandum assignatis, de causa cognoscere, ac pronuntiare debet per sententiam: quâ demum prolata & cessante, si quod obstabat, aliò impedimentò, neque antè, triginta dierum tempus currit; quòd antè per executorem non steterit, quò minus executioni provisorio mandaretur, *cit. Garcia num. 71. Palao Tract. 13. disp. 2. p. 31. §. 2. n. 4. & Pirrhing ad Rubr. de Præbend. num. 305.* Unde

Dubium oritur primò, quid Iuris sit, si, contradictore deficiente & cessante impedimentò, executor missionem in possessionem & collationem beneficii intra triginta dies non faciat, aut facere omnino renuat. Eò casu multum interest inter omissionis vel recusationis causas;

Et quidem, si id facere omittat vel renuat ex negligentia vel malitia, provisorius vel pro literarum executione & collatione beneficii instare apud eundem executorem, & iste moram purgare beneficii conferendò potest; quòd triginta dierum terminus executioni præfixus sit favore ipsius provisi: qui proinde illum executorem adeundi juri renuntiare potest, arg. *c. Si de terra 6. de Privileg. & Reg. Quod ob gratiam 61. in 6. Archidiacon in c. Si capitulo 5. de Concess. præb. in 6. Franc. ibid. num. 3. & cit. Garcia num. 90.* Vel Bullæ executoriæ, cum alia sibi concessæ, vigore secundum executorem

176. torem adire & probatâ primâ malitâ vel negligentia, petere ab ipso potest (præviò examine, si in forma *Dignum* literæ expeditæ sint) sibi faciendam beneficii collationem & missionem in possessionem. *c. Si capitulo cit. V. fin. cit. Garcias num. 60. qui num. 95. rectè observat, primi executoris malitiam vel negligentiam sufficienter probandam, si ex transmissis Actis appareat, factam ei præsentationem literarum Apostolicarum cum requisitione pro executione, & hanc ullâ legitimâ causa non allegatâ omittam.*

177. Si verò executor primus, literis in forma *Dignum* expeditis deputatus, intra triginta dies beneficii non contulerit sub prætextu, quòd impetrans non repertus idoneus vel literæ subreptitiæ sint, recurrere provisus Apostolicus non poterit ad executorem secundum Bullâ Executoriâ, quæ *Rigorosa* dicitur, designatum, & Ordinario vel alteri collatori primo substitutum, ut cum Anchorano in *c. Si capitulo cit. num. 21. Steph. Gratiano Discept. forens. cap. 92. num. 31. & aliis tradit cit. Garcias num. 60. Ratio est; quia vigore ejus Bullæ designato executori secundo jurisdictionis conditionalis data est non simpliciter in omnem casum, quòd collatio intra triginta dies non fuerit secuta: sed in eum duntaxat, quòd primus executor fuerit in mora sive negligens, ut per eum steterit, quòd minus literæ Apostolicæ executioni mandarentur. Unde casu, quo hujus executoris malitia vel negligentia non apparet, sed executio ab eo denegata est prætextu subreptionis literarum, vel quòd provisus idoneus repertus non sit, recursum non est ad secundum; quia istius jurisdictionis eò ipsò, quòd negligentia vel malitia non intervenerit, jam expiravit: sed provisus, qui tali sententia se gravatum sentit, præsidio appellationis gravamen removendum, Rotæ decif. *alleg. docet**

Garcias *l. cit.* Quod etiam procedit, si executor secundus in casum collationis, à primo intra triginta dies non factæ, simpliciter & nullâ negligentia mentione factâ est substitutus; quòd, licet non exprimat, substitutio semper in casum, quòd primus in executione fuerit negligens, facta intelligatur, ut *arg. c. Si capitulo cit. idem observat n. 64.*

Dubium secundò est, ad quem hoc casu à primo executore sit appellandum, 178. an ad ipsum Papam, vel ad Metropolitanum. Certum est, ad Papam appellandum, quando à primo executore beneficii collatio denegatur prætextu subreptionis; quia executor ad beneficii collationem delegatus est ab ipso Papa: à delegato autem appellandum est ad delegantem, *l. 1. §. l. fin. ff. Quis & à quo appell. vel istius successorem, l. 1. cit. junctâ Glossâ V. Et successor.* Quando autem collatio denegatur propter reprobationem examinatorum, provisus Apostolicum judicantium minus idoneum, appellationi non esse locus, aut eâ ad Metropolitanum provocandum videri potest, Prius; quia ex decreto S. Synodi Trident. *sess. 24. cap. 18. §. Cum verò de Reform.* appellatio ab examinatorum reprobatione non datur. Posterius; quia examinatores Synodales non autoritate Apostolica, sed propria sive ex proprio suo munere peragunt examen. Sed hæc speciosa magis quàm solida sunt. Prius; quia decretum Conciliare afficit solum examen in concursu: non id, quod præmittendum est executioni literarum Apostolicarum in forma *Dignum* impetratarum; in hoc enim examine rejecto, si ab executore, examinatorum judicium secuto, collatio denegatur, appellatio ullo jure adempta non reperitur. Posterius; quia provisus Apostolici examen ab examinatores non ordinaria, sed à sede Apostolica dele-

ca delegata potestate peragitur; cum examinatores, si ab executore à Papa deputato electi non fuissent, provisum examinare non potuissent; ac proinde examen susceperint vice executoris seu delegati Apostolici. Quare rectè, collatione ab executore ob examinatorum reprobationem denegata, appellationi locum esse, cum *cir. Garcia num. 76.* & contra hunc, eam non ad Metropolitanum, sed ad sedem Apostolicam tanquam delegantem interponendam, docet Palao *cir. p. 31. §. 2. n. 9.*

179. Dubium tertio est, quanam verificanda sint ante literarum Apostolicarum executionem. Quia in re præ oculis habenda est forma literarum; cum, si hæc expeditæ sint in forma *Gratiosa*, & alius sit in beneficii possessione vel appareat legitimus contradictor, executor (supposita provisi idoneitate; quòd hæc ante gratiæ concessionem explorata sit.) assumere partes iudicis, & provisus, contradicte opponente, verificare debeat in gratiæ factæ literis narrata: nisi ista iure præsumantur, vel contradictor excipiendò opponat reticentiam veritatis, de iure vel Stylo Curie exprimendæ; hanc enim, si opponat, vel præsumptioni illi contrarium asserat, excipiens probare tenetur; quia regulariter probatio incumbit ei, qui in adversæ partis præiudicium aliquid asserit, in eoque fundat suam intentionem vel exceptionem, *can. Accusator 6. q. 5. §. 1. Ei incumbit 2. ff. de Probar. Ant. de Butrio in c. Constitutus 19. de Rescript. num. 7. & ibi Panormit. num. 4. Felin. num. 2. Imola n. 3. & Lainman. n. 4.* Si verò nemo sit in possessione & legitimus contradictor non appareat, executor (eisdem idoneitate & habilitatibus, quæ in beneficiato requiruntur, & in gratia si ve literis narratæ non sunt, suppositis) extrajudicialiter se informare, & provi-

sus verificare, etiam nemine inficiente vel contradicente, tenetur narrata, quorum falsitas gratiam vitiat; vel, quòd gratiæ Apostolicæ fundamentum sint, ut in literis narrata reservatio, affectio, devolutio beneficii, istius alteri legitimam ætatem non habenti vel simoniacè facta collatio, intrusio, non facta publicatio, vacatio ob delictum ipso iure vel per sententiam inducta, litis pendentia & similia; vel, quòd aliàs impetrans esset inhabilis, ut sunt ætas, clericatus, dispensatio &c. Vel, quòd rationem habeant causæ, Papam ad gratiæ concessionem moventis, ut sunt Doctoratus, Licentiatu, Baccalaureatus, familiaritas & aliquando nobilitas, *cir. Garcia d. num. 163. & Palao §. 3. num. 2.* Ratio necessariæ verificationis istorum est; quòd in rescriptis exprimi solet vel tacitè inesse intelligatur clausula *Si ita est, vel Si preces veritate nitantur, c. Ex parte 2. de Rescript. §. 1. fin. pr. C. de divers. rescript.* ut adeo huiusmodi narrata, quæ aliunde explorata non sunt, & iure non præsumuntur, vera esse probati sit necesse: idque plenè & concludenter, si in gratiæ concessio principaliter nitatur: si verò huiusmodi gratiæ fundamentum non sint, saltem semiplenè, *cir. Garcia num. 252. & Palao n. 2.*

Quod si literæ expeditæ sint in forma *Dignum*, executor ultra verificationem narratorum inquirere debet in impetrantis dignitatem si ve idoneitatem, an scilicet legitimè natus, constitutus in Ordine vel ætate, quam beneficium exigentibus moribus & literarum scientia sufficiente præditus sit, Tholos. *de Benefic. cap. 35. n. 1. Flamin. Lib. 4. de Resignat. q. 1. n. 5. & Lib. 8. q. 9. n. 38. & Guttierrez lib. 2. Q. Canon. cap. 11. num. 61.* Ea autem idoneitas quoad literarum scientiam per examen personæ, quoad aliàs qualitates per testes aliàsve probationes

extrajudicialiter receptas fieri potest. Si beneficium parochiale sit, in idoneitatem quoad has etiam qualitates inquirere, & sicut super scientia, sic & super iis relationem & approbationem facere examinatores debent, ex decreto Concilii Trid. *cit. cap. 18. §. Peractio.* In ejus tamen idoneitatis exploratione & probatione citatio alicujus partis & cognitio judicialis, ut infinuatum, non exigitur: nisi adesset intrusus sive beneficii possessor, vel alius contradictor legitimus appareret, Panormit. *in c. fin. de Præsumpt. num. 13. Felin. ibid. num. 36. & Garcias p. 6. de Benef. cap. 2. à n. 242.*

181. Dubium quartò est, an, si executor impetranter nòrit idoneum, ei sine examine de idoneitate & verificatione alia facta beneficii collatio jure valida sit. Affirmat id Sanchez *cit. Lib. 8. disp. 34. num. 24.* quòd inquisitio & investigatio in rem manifestam supervacanea, *can. Manifesta 2. q. 1.* & verisimile non sit Papam actum supervacaneum fieri, & in idoneitatem aliunde satis perspectam inquire, voluisse *arg. Reg. Eum qui 31. in 6.* Negat autem *cit. Garcias*, eà ductus ratione; quòd literis Apostolicis præscripta forma exigat, ut impetranti beneficium conferatur, *Si per diligentem examinationem idoneus fuerit repertus*: quæ conditio cum examine omisso non impletur, deficiet literis præscripta forma, quæ non servatà actus est nullus, *c. Cum dilecta 22. junctâ Glossâ V. Irritum de Rescriptis & l. Mevius 55. ff. de Condit. & demonstr.* Confirmatur hæc opinio paritate cum provisione Ecclesiarum parochialium, quæ facta sine prævio examine non subsistit, ex decreto Tridentini *cit. cap. 18. §. Cum verò.*

Media via tenenda, & cum Innocent. *in c. fin. de Præsumpt. Felino ibid. n. 28. & Palao cit. §. 3. num. 4.* tribuendum

aliquid est Opinioni utrique; ut examinationis necessitatem publica duntaxat, non privata noticia tollat: & sicut beneficii collatio, illà non præmissâ, facta subsistit, quando impetrantis idoneitas notoria est, sic valore destituatur, quando collatarium idoneum esse solus executor privatim novit. Ratio est; quia examen præscribitur, ut idoneitatis habeatur noticia Juridica: quam, seclusò examine personæ, notorietas, non privata noticia inducit. Quare examen pro forma solum exigitur, quando idoneitas notoria non est; quòd in notoriis juris ordo & solennitas omnis remissa intelligatur, *can. Manifesta cit. can. seq. junctâ Glossâ V. Manifesta 2. q. 1. c. Ad nostram 21. de Jurejurando c. Consuluit 4. de Appell. c. Evidentia 9. de Accusat. ubi Glossâ fin. & Gaill. Lib. 1. observat. 38. n. 4.*

Neque adverfatur decretum Tridentini; quia eò sermo est de Ecclesiis parochialibus, providendis per concursum, cui locus non est in provisionibus Apostolicis, quibus examen solum præscribitur, ut idoneitatis habeatur noticia Juridica, quam notorietate induci, liquet ex dictis.

Dubium quintò est, an impetranter ab examinatore rejectum denuo examinare valeat executor, & si idoneum repererit, beneficium ei conferre. Quia in re locus est distinctioni; vel enim examinatores deputati suum de idoneitate judicium jam declararunt, vel id suspenderunt? Si prius, invalidè: si posterius, & executor examinatum idoneum judicabit, validè beneficium conferet. Ratio prioris est; quia, postquam ab examinatore minus idoneus inventus & judicatus est, defecit conditio, sub qua beneficii collatio executori literis Apostolicis mandata fuit; ac proinde ab illius implementatione pendens jurisdictio & potestas con-

Bb ferendi;

182.

183.

ferendi; cum clausula, *Si per diligentem examinationem illum idoneum esse repereris*, exaudienda videatur de examinatione prima, arg. l. *Boves* 89. §. 1. ff. de V. S. cit. Palao num. 5. & Garcias num. 255. Posterioris verò ratio est; quia quem, examinatorum iudiciò nondum declarato sed suspensò, executor ipse prævio diligenti examine idoneum iudicavit, verè idoneus ac dignus, & non indignus, minusve idoneus est repertus, Palao l. cit.

184. Dubium sextò est, de valore collationis factæ ei, quem executor prævio examine idoneum per errorem iudicavit, cum revera non esset. Ratio dubitandi est; quia irrita est dispensatio facta ab executeore Ordinario, preces veritate niti existimante, cum re ipsa veræ non essent cit. Sanchez disp. 21. num. 37. simili que modo si resignantem, unde commodè vivat, habere executor falsis probationibus deceptus iudicet, resignatario facta beneficii collatio irrita est, si resignans, unde commodè vivat, re ipsa non habeat. Verùm alia ratio est ex rescripto in forma *Dignum* resignatario factæ collationis, & alia dispensationum; quia istæ committuntur cum clausula, *Si preces veritate nitantur*: literarum autem in forma *Dignum* expeditarum executio cum clausula, *Si per diligentem examinationem illum esse idoneum repereris*: quarum clausularum posterior verificatur & conditio purificatur, si prævio diligenti examine impetrans idoneus sit iudicatus, licet talis à parte rei non sit. Non etiam clausula & conditio prior, si preces, re ipsa factæ, ab executeore falsis probationibus decepto veræ esse iudicentur. Unde collationem ex rescripto, in forma *Dignum* obtento, præmissò diligenti examine bonæque fide ab executeore factam subsistere, cum Panormit. in c. 1. de Sent. & re jud. num. 29. Baldo in l. *Si cum inter* 2. C.

Quando provoc. non est necesse, num. 8. & aliis existimat cit. Garcias n. 270.

Dubium septimò & difficilis resolutionis controversia est, an Gratia rescripta executioni mandari valeant, mortuò rescribente illa concedente. *Gratia*, inquam; nam de Iustitiæ rescriptis dubitationem expediendi commodior locus erit cit. Tit. 29. à num. 83.

De illis autem sive Gratia, & præsertim de literis ad beneficia impetratis, multum interest, an in forma *Gratiosa* vel in forma *Dignum* expeditæ sint; cum enim in *Gratiosa* contineant gratiam perfectam & factam ab ipso Papa, fere solam executionem & provisi in possessionem beneficii inductionem executori committente, illius sive Papæ, re integra & executionis negotiò necdum inchoatò, decedentis morte non perimentur, ex decisione Bonifacii VIII. e. *Si sit per gratia* 9. de Offic. deleg. in 6. cuius argumentò, Papæ re adhuc integra mortuò, etiam non extinguntur ab ipso in impetrantium favorem concessæ facultates v.g. absolvendi à reservatis, dispensandi in votis & juramentis, conferendi beneficia personis idoneis, nullà certâ personâ expressâ: uti & facultas testandi, eligendi Confessariù, qui absolvat à reservatis. &c. Navarrus in can. *Placuit* 3. disp. 6. de Penit. Garcias cit. cap. 2. à num. 309. & Sanchez Lib. 8. de Matrim. disp. 28. num. 72.

Excipi tamen solet gratia facta ad beneplacitum. Qua in re tamen interest, an gratia ad ipsius Papæ, vel ad sedis Apostolicæ beneplacitum facta sit; cum enim beneplacitum seu voluntas solius personæ Papalis, non etiam sedis Apostolicæ, Papæ morte expiret, e. *Si gratia* 5. in 6. ad solius Papæ, non etiam ad sedis Apostolicæ beneplacitum concessa gratia Papæ morte extinguetur: & que ad post-

ad posterioris beneplacitum concessa est, perdurabit, donec ab ipso Papa concedente, vel ab ejus successore aliquo revocetur, *Glossa in c. cit. V. Morie, ubi Francus num. 10. Covarruvias Lib. 3. Var. cap. 15. num. 4. & cit. Sanchez num. 49. & 60.*

Si Gratia litera expedita sint in forma *Dignum*, eas Papae re integra decedentis morte periri, & executioni mandari amplius non posse, cum *Glossa in c. Si cui nulla 36. V. Morietur de Prabend. in 6. Decio ad Rubr. de Constitut. l. 1. num. 4. & aliis indiscriminatim tradunt Corraus de Benef. p. 4. cap. 5. m. 54. & Zerola Prax. Episc. V. Delegatus §. 1. ducti decisione c. Si cui nulla cit. cujus §. Secus tenor est, Secus si super provisione certa persona facienda sit data potestas eadem non ob suam, sed ejus, cui provideri mandatur, gratiam vel favorem: illa quidem expirat omnino, si concedens re integra moriatur. Unde DD. cit. inferunt, quoties personae certae de beneficio provideri literis in forma *Dignum* expeditis Papa mandat, ipsius re integra decedentis obitu gratiam extingui; ut ad beneficii collationem procedi ab executore amplius non possit; quod talibus literis concedatur gratia facienda: quam & generatim mandatum mandantis, re integra defuncti, morte expirare, explorati Juris Regula est, *l. Mandatum 15. C. & §. Relicti 9 Instit. de Mandato.**

Sed illationis istius amplitudo & rigor, ne pro gratia Apostolica supplicantibus justò gravior sit, temperandus aequitate, & praxi accommodandus est auxilio distinctionis inter literas Gratiae, quibus certae personae de certo beneficio vacante, & eas, quibus certae personae de beneficio incerto vacaturo provideri Papa mandat; quantumvis enim posteriores istae Papae, re integra mortui, obitu expi-

rent, *V. Secus cit.* priores tamen literas, quibus certae personae de certo beneficio vacante providendum est, Papae morte non periri, sed executionis negotium post illam suscipi & perfici ab executore posse, cum Ant. Gabriele *Tit. de Prabend. concl. 1. num. 19. & 35. Mandosio in Cancell. Reg. 10. q. 2. num. 4. Gutierrez Q. Canon. Lib. 2. cap. 17. num. 5. & aliis sustinent Garcias cit. cap. 2. num. 300. & Sanchez cit. disp. 28. num. 87.* Ratio est; quia Papae mandantis morte gratia ab eo facta non expirat, c. *Si super gratia cit.* Quando autem certae alicui personae de certo beneficio vacante provideri mandat, gratia à Papa facta potius, quam ab executore facienda reputatur; cum is, cui providendum est, jus ad rem habeat respectu beneficii vacantis; ut executor, si eum idoneum & preces veritate niti repererit, beneficium ipsi necessariò conferat, & sine injuria nequeat denegare, *cit. Garcias p. 4. cap. 3. num. 59.* Secus est, quando vigore literarum Apostolicarum certae personae providendum est de beneficio incerto vacaturo; cum enim hujusmodi literis impetranti jus ad rem non acquiratur, gratia respectu beneficii non tam facta quam facienda committitur; ut mirum non sit; quod alterius mandati instar Papae mandantis, re integra decedentis, obitu perimatur, *V. Secus, l. Mandatum & §. Relicti cit.*

Ex hac resolutione inferitur, Papae re integra decedentis obitu non expirare Primò literas, quibus alicui de beneficio certo vacante providere executor jubetur cum cognitione causae & citatione partis; cum, quod etiam hujusmodi literis acquiratur jus ad beneficium; atque idcirco executor non voluntarius, sed necessarius sit: tum verò; quod iurisdicchio & cum causae cognitione procedendi potestas gratiae accessoria sit, eamque sequatur, *arg.*

Bb 2 tur, arg.

187.

tur, *arg. Reg. Accessorium 42. in 6. cit. Guttierrez num. 5. & Garcias n. 303.*

Secundò literas, quibus executori mandatur, ut certæ personæ certæ quantitatis pensio assignetur; quòd gratia de pensione facta ab ipso Papa: executori verò sola ejus reservatio commissa intelligatur, *Gigas de Pension. q. 21. & cit. Garcias num. 309.* secus esse asserens, si committatur assignatio pensionis incertæ sive, quæ executori videbitur; quòd hoc casu gratia ab executore sit faciendâ.

188. Tertiò etiam gratiam Expectativam præbendæ vacaturæ: inò etiam gratiam ad beneficium vacaturum incertum, si Papa id conferat cum clausula *Ex nunc prout ex tunc*; cum ita gratiæ factæ sola executio delegeretur & perinde sit, ac si bene-

ficiam literarum Gratiæ expeditarum tempore Papa contulisset: & ad tempus *Data omnia retrotrahantur, Gonzalez in Reg. s. Gloss. 12. num. 42. & cit. Garcias num. 305.*

Quartò literas dispensationum in votis, *vg. Religionis vel Continentiæ, in irregularitatibus & impedimentis conjugiorum*; quòd, licet ejusmodi literis dispensationis gratia faciendâ à S. Penitentiarie mandari videatur, mandatarium tamen executor non voluntarius, sed necessarius sit; cum, si preces veritate nitantur, Oratori sive impetranti ipsis S. Penitentiarie literis quæsitum sit jus ad dispensationem, & hæc illi sine injuria nequeat denegari, ut aliis DD. allegatis docent *cit. Garcias n. 312. Sanchez n. 87.*

TITVLVS IV. De Consuetudine.

Humani Juris hæc altera pars est, & §. *Constat. 3. §. 9. Instit. de J. N. G. & C. & can. Consuetudo 5. dist. 1.* Jus non scriptum nominatur; non, quòd non potuerit; sed, quòd non fuerit necesse, eam scriptò comprehendi, *l. inò 36. ff. de LL.*

ARTICVLVS I.
De ejus Natura & varietate.

SUMMARIUM.

1. Consuetudo alia Facti, alia Juris est.
2. Istius definitio.

3. Differentia à Lege.
4. À Traditionibus, Curia stylo, Ritu, & Præscriptione.
5. Et Præscriptione.
6. Alia est Ecclesiastica, alia Civilis.
7. Alia Generalis, alia Specialis &c.
8. Alia Juxta, alia Præter, alia Contra legem.

Accipi autem consuetudinis vocabulum potest vel pro factis, sive ipsò usu diuturnò & actibus, à communitate vel majoris ejus parte, longò tempore frequentatis: quomodo sumpta, & adhuc imperpetua *recta Mor & Usus, juxta can. Consuetudo cit. ibi, Quia in communi usu est, vocatur ad hanc Rubr. à Decio num. 2. & Barbosa la n. 4.*